

Verlag bijeenkomst over herindeling Rheden-Brummen

Georganiseerd door belangenvereniging Rhedens Dorpsbelang
14 oktober 2026 - Rheden

Samenvatting: de rode draad van de avond

De bijeenkomst stond in het teken van het voorgenomen herindelingstraject van de gemeenten Rheden en Brummen en de rol die inwoners, dorps- en wijkraden daarbij kunnen spelen. Aanwezigen kregen uitleg over het proces, de planning en de onderwerpen waarop inwoners daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen.

De centrale boodschap van de avond was dat de formele keuze om samen verder te onderzoeken hoe één nieuwe gemeente eruit kan zien inmiddels door beide gemeenteraden is gemaakt, maar dat de inhoudelijke invulling van die nieuwe gemeente nog volop in ontwikkeling is. Juist op die invulling willen de gemeenten inwoners, belangenorganisaties en dorps- en wijkraden actief betrekken.

In de gesprekken bleek dat veel aanwezigen het belang zien van de ontwikkeling van een sterke en toekomstbestendige gemeente. Tegelijkertijd zijn er daardoor zorgen over de mate van aandacht voor de leefbaarheid van de eigen dorpen, de nabijheid van bestuur en dienstverlening, de kwaliteit van de communicatie vanuit de gemeente en het behoud van lokale identiteit. Ook leefden vragen over de mogelijke aansluiting van Rozendaal, de positie van de verschillende kernen binnen een grotere gemeente en de concrete voordelen die inwoners uiteindelijk zullen merken van een herindeling.

Het gesprek verliep open en betrokken. De burgemeester benadrukte meerdere malen dat het proces niet alleen gaat over juridische procedures en organisatiewijzigingen, maar vooral over mensen, dorpen, gemeenschappen en de manier waarop inwoners zich ook in de toekomst vertegenwoordigd en gehoord voelen.

Welkom en opening

De bijeenkomst werd geopend door Chris van Zwam namens Rhedens Dorpsbelang. Ongeveer veertig inwoners waren aanwezig. Na een moment van stilte vanwege het overlijden van de penningmeester volgden enkele huishoudelijke mededelingen.

Aanleiding voor de herindeling

Burgemeester Carol van Eert lichtte toe hoe het herindelingsproces is ontstaan. Ongeveer drie tot drieënhalf jaar geleden voerden verschillende gemeenten in de regio gesprekken over hun bestuurlijke toekomst. Zowel Doesburg als Renkum onderzochten destijds de mogelijkheden om zelfstandig verder te gaan of eventueel samen te werken met bijvoorbeeld Rheden. Die gesprekken vormden een eerste aanleiding om nadrukkelijk na te denken over de toekomstbestendigheid van de eigen gemeente.

Ruim anderhalf tot twee jaar geleden nam Brummen contact op met zowel Zutphen als Rheden met een vergelijkbare vraag. Tijdens de daaropvolgende verkenning ontdekten beide gemeenten dat zij meer overeenkomsten hebben dan vooraf werd verwacht. Uiteindelijk kozen zowel de gemeenteraad van Brummen als die van Rheden unaniem voor een gezamenlijk vervolgonderzoek naar een mogelijke fusie.

Van Eert benadrukte dat Rheden op zichzelf nog jarenlang zelfstandig zou kunnen functioneren. Tegelijkertijd wordt de positie van gemeenten in de regio beïnvloed door schaalvergroting en toenemende complexiteit van gemeentelijke taken. Volgens hem is het daarom van belang tijdig na te denken over de toekomst.

Hij benadrukte daarnaast dat draagvlak onder inwoners belangrijk is voor de verdere besluitvorming. Alle gesprekken, bijeenkomsten en reacties worden daarom vastgelegd en vormen samen onderdeel van de documentatie die uiteindelijk wordt meegewogen bij de besluitvorming door gemeenten, provincie en Rijk.

Toelichting op het herindelingsproces

Strategisch adviseur Henk Doeleman gaf vervolgens een toelichting op het proces van gemeentelijke herindeling. Hij legde uit dat het traject uit drie samenhangende sporen bestaat:

1. Het formele spoor

Dit is het wettelijke traject volgens de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi). Binnen dit spoor worden de formele besluiten genomen die uiteindelijk moeten leiden tot een herindelingsadvies en een wetsvoorstel.

2. Het veranderspoor

Dit spoor richt zich op de menselijke kant van de herindeling. Het gaat hierbij om kennismaking, samenwerking, cultuur, betrokkenheid, emoties en onderlinge verhoudingen. Niet alleen medewerkers en bestuurders, maar ook inwoners en inwonersvertegenwoordigers spelen hierin een rol.

3. Het fusiespoor

Dit betreft de organisatorische voorbereidingen op een mogelijke nieuwe gemeente, waaronder de vervlechting van organisaties en de inrichting van participatie.

Herindelingsontwerp

Henk Doeleman lichtte toe dat het herindelingsontwerp de eerste formele uitwerking is van de voorgenomen herindeling. In dit document worden onder meer opgenomen:

- de aanleiding voor de herindeling;
- de betrokken gemeenten;
- de toekomstvisie voor de nieuwe gemeente;
- effecten van de herindeling;
- financiën;
- draagvlak en participatie;
- samenwerkingsverbanden;
- de verdere procedure.

Bij het ontwerp worden ook diverse onderzoeken, analyses, kaarten en participatieverslagen als bijlagen gevoegd.

Ruimte voor invloed

Een belangrijk onderdeel van de presentatie was de vraag waarop inwoners invloed kunnen uitoefenen. Er is vooral ruimte voor inbreng op onderwerpen als:

- naam en uitstraling van de nieuwe gemeente;
- behoud van de identiteit van dorpen en kernen;
- vertegenwoordiging en inspraak;
- de rol van dorps- en wijkraden;
- nabijheid van dienstverlening;
- behoud van lokale voorzieningen;
- aandacht voor verschillen tussen de diverse gebieden binnen de nieuwe gemeente.

Op wettelijke procedures, financiële techniek en interne organisatievraagstukken is veel minder invloed mogelijk.

Planning van het traject

Tijdens de bijeenkomst werd toegelicht dat de gemeenteraden naar verwachting rond de zomer van 2027 het herindelingsontwerp vaststellen. Daarna volgen een formele inspraakperiode, verwerking van reacties, vaststelling van het herindelingsadvies begin 2028 en vervolgens de behandeling door provincie en Rijk. Als alles volgens planning

verloopt zijn er verkiezingen voor de nieuwe gemeente in november 2029.

Ook werd toegelicht dat een eventuele aansluiting van Rozendaal het huidige proces volgens de bestuurders van zowel Rheden als Brummen niet hoeft te vertragen.

Vragen en gesprek met aanwezigen

Na de presentatie volgde een uitgebreid gesprek met de aanwezigen. Deze is hier uitgewerkt op thema en niet op de volgorde van het gesprek:

Participatie en gehoord worden

Een belangrijk thema was de manier waarop inwoners bij het proces betrokken worden. Aanwezigen vroegen hoe de gemeenten willen bepalen wanneer participatie voldoende is geweest en hoe inwoners zich daadwerkelijk gehoord kunnen voelen. Er werden kanttekeningen geplaatst bij het gebruik van representatieve onderzoeken en peilingen, zoals die eerder zijn ingezet. Enkele aanwezigen gaven aan meer vertrouwen te hebben in directe inbreng van inwoners dan in enquêtes.

Vanuit de gemeente werd toegezegd dat inwoners ook eigen teksten en bijdragen kunnen aanleveren. Deze worden zonder redactieslag als bijlagen opgenomen bij de verslaglegging van het participatieproces.

Burgemeester Van Eert benadrukte ook dat hij de vraag liever omdraait: niet hoe de gemeente participatie wil organiseren, maar hoe inwoners zelf betrokken willen worden. Juist daarover wil de gemeente de komende periode in gesprek blijven.

Behoud van identiteit en aandacht voor dorpen

Diverse aanwezigen spraken hun zorgen uit over de toekomst van het dorp Rheden binnen een grotere gemeente. Er werd gewezen op verloedering van delen van het dorp en op de angst dat de aandacht voor individuele kernen verder afneemt wanneer gemeenten samengaan. Burgemeester Van Eert gaf aan deze zorgen te begrijpen. Hij stelde dat schaalvergroting juist kan helpen om bestuurlijk en financieel sterker te worden en minder kwetsbaar te zijn voor personele problemen. Tegelijkertijd benadrukte hij dat veel ontwikkelingen en projecten in het dorp Rheden toch ook afhankelijk zijn van externe factoren en grondeigenaren.

Aan het einde van dit deel van het gesprek vatte Chris van Zwam de zorgen samen als een behoefte aan blijvende aandacht voor het dorp Rheden binnen een eventuele nieuwe gemeente.

Vertegenwoordiging van kernen

Veel aandacht ging uit naar de vraag hoe inwoners van alle dorpen zich straks vertegenwoordigd kunnen blijven voelen. Besproken werd onder meer wat de toekomstige omvang van de gemeenteraad is, de bereikbaarheid van bestuurders van die nieuwe gemeente, dat het belangrijk is dat korte lijnen behouden blijven. Er werd ook gesproken over mogelijke vormen van gebiedsgericht werken. Daarbij werd verwezen naar ervaringen van andere gemeenten, zoals Bronckhorst. Daar werken vaste contactpersonen voor verschillende kernen, waardoor inwoners een herkenbaar aanspreekpunt hebben.

Burgemeester Van Eert benadrukte dat Bestuurders van zowel Rheden als Brummen veel waarde hechten aan de kracht van dorpen en kernen en dat dit een belangrijk uitgangspunt blijft.

Samenwerking tussen inwoners van beide gemeenten

Meerdere aanwezigen vonden dat inwoners uit Rheden en Brummen elkaar beter moeten leren kennen. De burgemeester gaf aan dat dergelijke contacten inmiddels op verschillende niveaus ontstaan. Dorpsraden en belangenverenigingen zoeken elkaar al actief op en ook collegeleden voeren over en weer gesprekken met elkaar.

Volgens dorpswethouder Cyril Weijers kan het waardevol zijn om inwoners uit zeer verschillende delen van het toekomstige grondgebied met elkaar in contact te brengen. Zo kunnen zij ontdekken welke verschillen er zijn, maar ook welke gedeelde belangen en zorgen bestaan.

Regionale samenwerking

Een vraag uit de zaal ging over de positie van een nieuwe gemeente binnen regionale samenwerkingsverbanden. Aanwezigen verwezen naar eerdere discussies over de Stedendriehoek en de regio Arnhem-Nijmegen. Vanuit de gemeente werd aangegeven dat daarover nog geen definitieve keuzes zijn gemaakt. Eerst moet duidelijk worden wat voor de nieuwe gemeente het beste past. Daarbij spelen ook wettelijke samenwerkingen, zoals veiligheidsregio's, een rol.

Nut en noodzaak van de herindeling

Een veelgestelde vraag was wat inwoners uiteindelijk merken van een herindeling. Burgemeester Van Eert gaf aan dat er verschillende argumenten zijn zoals verminderde kwetsbaarheid van de organisatie, het beter kunnen opvangen van uitval van specialistische medewerkers, de gemeente heeft een sterkere positie in regionale samenwerking, waardoor meer invloed is bij complexe vraagstukken zoals stikstof,

woningbouw en netcongestie. Er is dan een grotere bestuurskracht richting provincie en Rijk.

Volgens de burgemeester zou het succes van de herindeling uiteindelijk blijken wanneer belangrijke ontwikkelingen en projecten sneller of beter gerealiseerd kunnen worden dan nu mogelijk is.

Leefbaarheid, voorzieningen en onderhoud

Naast de herindeling kwamen ook verschillende lokale onderwerpen aan bod.

Inwoners spraken over:

- verloedering in delen van het dorp;
- onderhoud van openbare ruimte;
- de kwaliteit van communicatie vanuit de gemeente;
- verschillen tussen dorpen;
- woningbouw;
- sociale cohesie in buurten.

De burgemeester erkende dat deze thema's voor inwoners vaak belangrijker zijn dan bestuurlijke discussies. Hij gaf aan dat investeringen in leefbaarheid, sociale samenhang en zichtbaarheid van de gemeente ook in een toekomstige gemeente belangrijke aandachtspunten moeten blijven.

Mogelijke naam voor de nieuwe gemeente

Tot slot werd ideeën gegeven voor mogelijke namen voor een nieuwe gemeente. Naar voren kwamen:

- Veluwezoom
- IJsseloevers

Zo'n 80 % van de aanwezigen gaf aan zich zeker comfortabel te voelen bij de naam Veluwezoom. Maar ook over de naamgeving zijn nog geen besluiten genomen.

Afsluiting

De bijeenkomst werd afgesloten met de constatering dat er veel betrokkenheid bestaat bij de toekomst van de gemeenten Rheden en Brummen. Aanwezigen maakten duidelijk dat zij vooral waarde hechten aan behoud van de eigen identiteit van dorpen, goede vertegenwoordiging van inwoners en zichtbare aandacht voor leefbaarheid in de kernen.

Vanuit de gemeente werd benadrukt dat deze onderwerpen een belangrijke plaats krijgen bij het opstellen van het herindelingsontwerp en in het verdere

participatieproces. De komende periode volgt verdere uitwerking van het ontwerp, waarbij inwoners, dorps- en wijkraden en andere maatschappelijke organisaties nadrukkelijk betrokken blijven.

